

SPŠ Strojní a Elektrotechnická v Českých Budějovicích, Dukelská 13

Provedl: Antonín Daněk	Datum měření: 2.10.2007	Číslo úlohy: 2	Číslo žáka: 3
Převzal:	Datum odevzdání: 9.10.2007	Třída: E4A	

MĚŘENÍ TRANSFORMÁTORU NAKRÁTKO

0.1. Zadání:

Změřte třífázový vzduchový transformátor v chodu nakrátko. Regulujte napětí od 0V do hodnoty, kdy $I_k = I_N = 10A$. Měřte proud a činný příkon. Vypočítejte účinník nakrátko.

Vypočítejte u_k (%) a ustálenou hodnotu zkratového proudu I_{ku} .

Sestrojte charakteristiky nakrátko – závislost I_k , $\cos \phi_k$, $P_k = f(U_k)$.

Proveďte 10 měření pro hodnoty proudu 0,25 ; 0,5 ; 0,75 ; ....2,5 A.

0.2. Význam měření:

Zkouškou nakrátko určujeme :

- Ztráty nakrátko P_k , které tvoří činný příkon transformátoru, závislost ztrát nakrátko na napětí nakrátko.
- Přídavné ztráty P_a , u olejových transformátorů popř. i ztráty v nádobě.
- Napětí nakrátko u_k (V).
- Správnost provedení spájených i šroubovaných spojů, svorek, průchodek, stahovací konstrukce a víka.

1. 1. Teoretický úvod:

Zkouška nakrátko se dělá jednak před vložením transformátoru do nádoby, tzv. zkouška za sucha, jednak na transformátoru v nádobě.

Transformátor se obvykle napájí ze strany vyššího napětí, vinutí nižšího napětí se spojí spojkou nakrátko dostatečného průřezu.

Při zkoušce se nastavuje proud nakrátko, měří se napětí a činný příkon. Proud nakrátko má dosáhnout nejvýše hodnoty jmenovitého proudu.

Proud ve vinutí spojeném nakrátko se neměří, protože ampérmetr vložený do spojky by mohl svým vnitřním odporem zkreslit průběh zkoušky.

1. 2. Vztahy, potřebné pro výpočet:

I_k - střední hodnota proudů v jednotlivých fázích

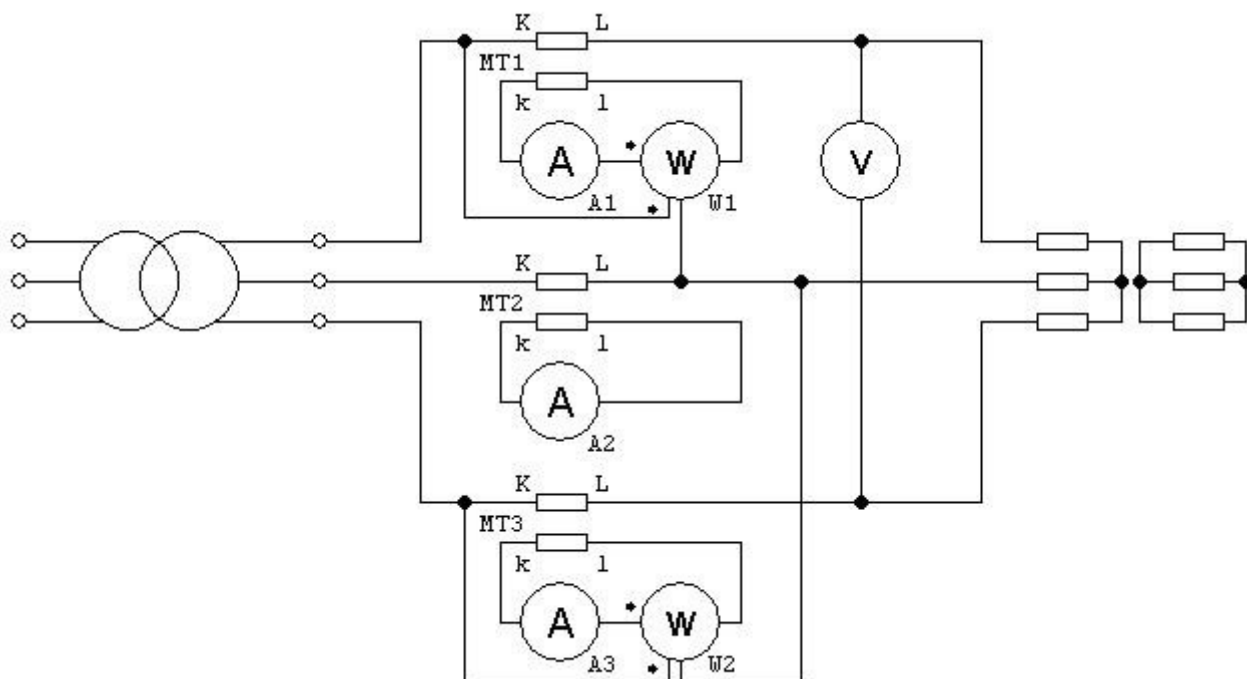
P_k - měří se nejčastěji 2 wattmetry jako součet jejich údajů

$$\cos\varphi_0 = P_k / (\sqrt{3} * U_k * I_k) \quad u_k = (U_{1k} / U_{10}) * 100$$

$$P_k = P_{j1} + P_{j2} + P_d$$

Ztráty ve vinutí se přepočítávají na pracovní teplotu 75 C

$$I_{ku} = I_n * (100 / u_k) \text{ [A]}$$

2.1. Schéma zapojení:**2.2. Použité přístroje:**

- regulační transformátor DKP 1224; u.č. 033594; 380/220V; 5kVA; 50-60 Hz
- měřicí transformátor ME 53; 3*10A
- měřicí transformátor proudu MTA - DKP 1178/1
- měřicí transformátor proudu MTB - DKP 1178/2
- měřicí transformátor proudu MTC - DKP 1178/3
- Wattmetr DKP 1165/1
- Wattmetr DKP 1165/2
- Ampérmetr (W): 07872761 M92A
- Ampérmetr (V): 07872476 M92A
- Ampérmetr (U): 07872738 M92A
- Voltmetr WENS 51, DDHM 117/05

3.1. Tabulka naměřených a vypočtených hodnot:

č.m.	Aa [A]	Ab [A]	Ac [A]	Ik [A]	W1 [d]	W2 [d]	Pk [W]	Uk [V]	cos φ _k
1	0,34	0,25	0,36	1,27	1,5	1	20	5,9	1,5451
2	0,67	0,5	0,62	2,39	4	2	48	10,4	1,1165
3	0,98	0,75	0,1	2,43	8	4,5	100	15,6	1,5209
4	1,33	1	1,29	4,83	15	8	184	21,2	1,0382
5	1,66	1,25	1,61	6,03	23	12	280	26,6	1,0084
6	2,04	1,5	1,97	7,35	34	18	416	32,9	0,9937
7	3,02	1,75	2,29	9,41	42	24	528	38,5	0,8411
8	2,72	2	2,59	9,75	49	31,5	644	44	0,8670
9	3,02	2,25	2,91	10,91	75	40	920	50	0,9740
10	3,32	2,5	3,25	12,09	96	53	1192	56,5	1,0072

Převod měř. tr.: 4; Kontanta wattmetru: 2

3.2. Příklad výpočtu:

$$I_k = [(A_a + A_b + A_c) \cdot \text{převod}] / 3$$

$$I_k = [(0,34 + 0,25 + 0,36) \cdot 4] / 3$$

$$I_k = 1,27 \text{ [A]}$$

$$P_k = (W_1 + W_2) \cdot \text{převod} \cdot \text{konstanta}$$

$$P_k = (1,5 + 1) \cdot 5 \cdot 2$$

$$P_k = 20 \text{ [W]}$$

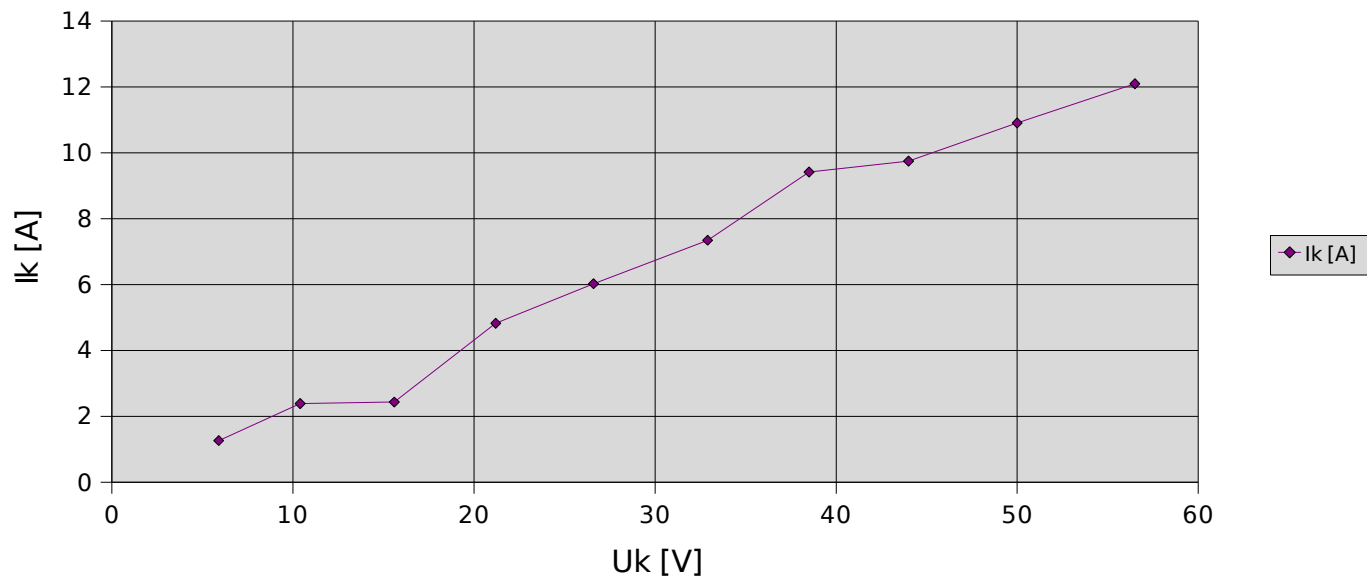
$$\cos \varphi_k = P_k / (\sqrt{3} \cdot U_k \cdot I_k)$$

$$\cos \varphi_k = 20 / (\sqrt{3} \cdot 5,9 \cdot 1,27)$$

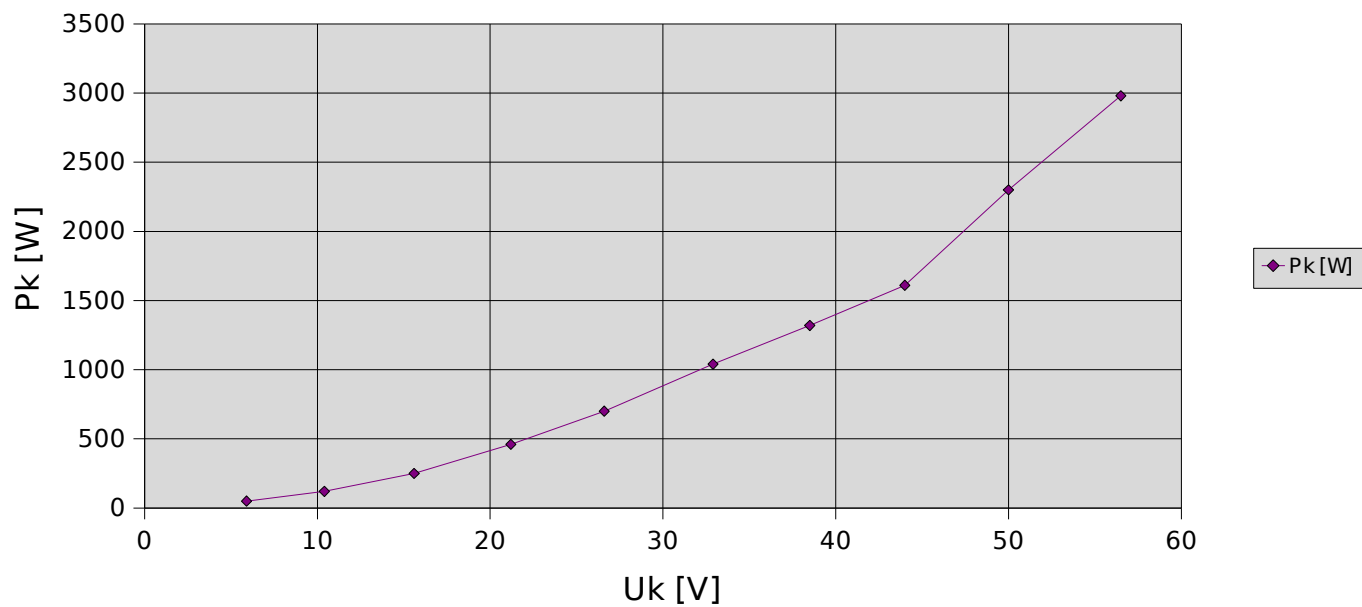
$$\cos \varphi_k = 1,545$$

4.1. Charakteristiky nakrátko

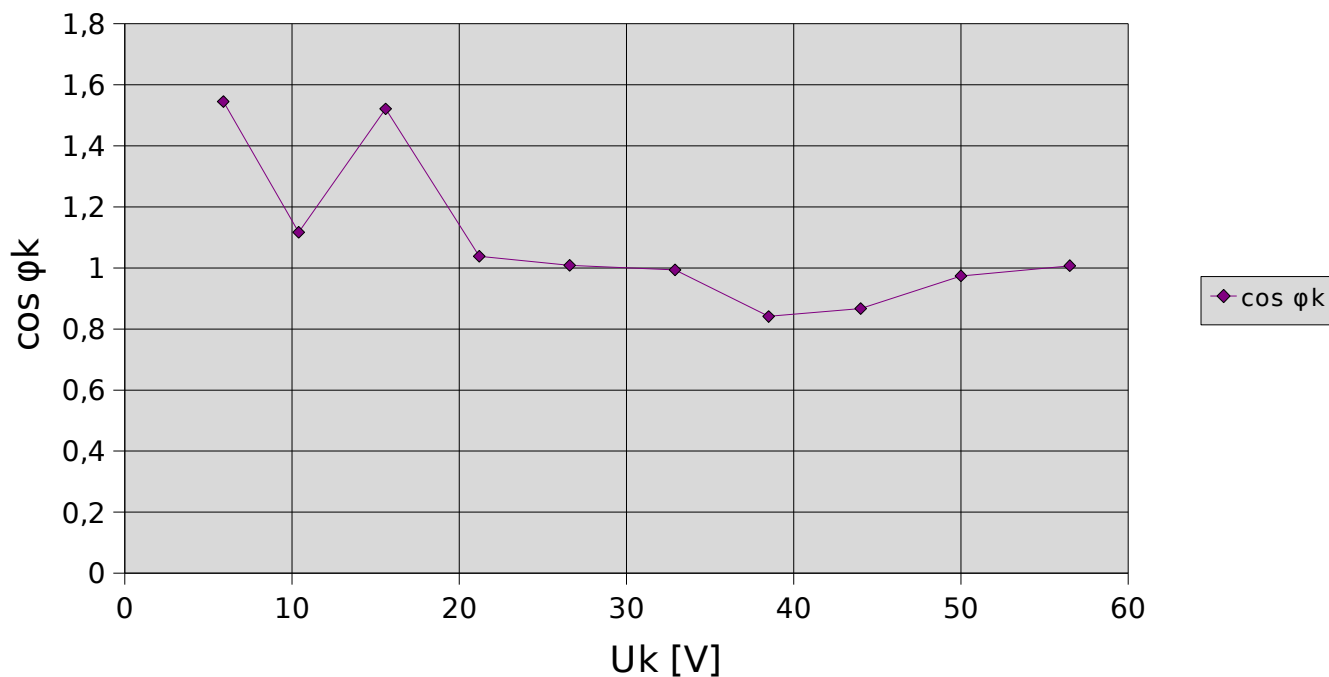
$$I_k = f(U_k)$$

$$P_k = f(U_k)$$

$$\cos\varphi_k = f(U_k)$$

4.2. Závěr:

Při měření na transformátoru nakrátko jsme museli regulovat napájecí napětí v takovém rozsahu, aby proud procházející primárním vinutím MTP byl maximálně roven proudu jmenovitému, aby se transformátor nepoškodil.

Na sekundární straně MTP byl tedy maximální proud 2,5A. Transformátor v chodu nakrátko pracuje s nízkým účínkem, protože se chová jako jalová zátěž. Do ztrát nakrátko patří mimo P_k také ztráty vířivými proudy a ztráty rozptylovými toky, které jsou oproti P_k zanedbatelné.

Ztrátový výkon nakrátko P_k se zvyšuje zároveň s napájecím napětím U_k . Obdobně to platí pro proud I_k . Naměřená hodnota u_k je důležitá hodnota nejen pro ztráty, ale i pro paralelní spojování transformátorů.